

УДК 368.025.4

НАПРЯМКИ ПОКРАЩЕННЯ РЕЙТИНГОВИХ ОЦІНОК У СТРАХУВАННІ

Курельчук М.В.

Національний університет імені Тараса Шевченка,
Інститут післядипломної освіти

Досліджено сучасний стан формування рейтингів у страхуванні. В статті підкреслюється недосконалість застосування рейтингів оцінок у страховій галузі. Аналіз та систематизація проблем у формуванні рейтингів дозволили виділити основні недоліки, серед яких відсутність виважених методик їх формування, неправомірне використання термінів, обмеження ризиків при розрахунку показників, відсутність відкритої та правдивої вхідної інформації, безсистемні дії вітчизняного регулятора щодо їх покращання. У роботі досліджено закордонний досвід формування рейтингів фінансових установ, запровадження цінової конкуренції серед рейтингів агентств, конкуренції методик встановлення рейтингів тощо. В результаті проведеного дослідження було надано пропозиції щодо удосконалення рейтингів оцінок у страхуванні, а саме чітке визначення мети формування рейтингу, створення банку експертів для визначення набору показників під сформовану мету та з врахуванням специфіки діяльності страховика на регіональному рівні, диференціація рейтингової шкали, прозорість та уніфікація методичних підходів до побудови рейтингів, відмовитися від ренкінгу, який не дає реальної оцінки страховика, проводити апробацію методик рейтингування на великих сукупностях досліджуваних об'єктів у динаміці, організувати проведення широкої дискусії для встановлення узгодженості думок експертів, керівників страхових компаній, представників Нацкомфінпослуг України, інших зацікавлених осіб.

Ключові слова: рейтинг, рі-рейтинг, рейтингова оцінка, ренкінг, страхова компанія, інформаційне забезпечення рейтингу.

Постановка проблеми. Ринковий механізм господарювання потребує ефективно функціонуючого страхового ринку, адже саме на нього покладено функції, пов'язані з захистом інтересів населення та суб'єктів господарювання.

Наявність досконалого страхового ринку сприяє підвищенню стійкості фінансової системи, знижує ризики порушення фінансової стабільності.

Виступаючи з одного боку фактором фінансової стабільності країни, страховий ринок водночас може бути потужним інструментом реалізації концепції сталого розвитку, в основі якої лежить гармонійне та збалансоване поєднання економічної активності, соціальних інтересів та діяльності, що спрямована на охорону навколишнього середовища, яка забезпечує розв'язання суперечностей розвитку суспільства таким чином, щоб зміна параметрів безпеки людства не виходила б за межі катастрофічних для нього трансформацій [5, с. 6].

Досить ефективною практикою впровадження регулювання та нагляду за страховиками на страховому ринку є їх рейтингова оцінка – відносно новий для України інструмент, який виступає універсальним інформаційним ресурсом для широкого спектру користувачів різного економічного рівня функціонування та сфери впливу, який дозволяє донести до зацікавлених осіб інформацію про рівень ризику, надійність окремих учасників страхового ринку, кількісно виявляти позитивні тенденції в їх розвитку, а також вказує на «слабкі місця» в роботі, що необхідно усунути з метою підвищення ефективності діяльності. В усьому світі рейтинг фінансової установи та її контрагентів слугує для оцінки її фінансової стійкості і надійності та впливає на формування її іміджу.

До того ж в умовах постійно змінюваного макросередовища, особливо в періоди економічних криз, проблема незалежної об'єктивної оцінки фінансової стійкості установи чи виконання взятих на себе обов'язків ще більш актуалізується [14, с. 220].

Отже, важливість дослідження виростання поняття «рейтинг», проблематики процесу встановлення рейтингів оцінок у страхуванні та його нормативно-правового регулювання, суперечливість методології та недостатня ефективність механізмів її забезпечення зумовили вибір теми даного дослідження.

Аналіз досліджень і публікацій. Питання рейтингування в страховій галузі досліджують багато вітчизняних та зарубіжних науковців і практиків, як М. Александрова, С. Асабіна, Н. Внукова, Л. Дідик, О. Залетов, Л. Міронова, Ю. Полчанов, Н. Ткаченко та інші. Праці вчених здебільшого спрямовані на дослідження теоретичного аспекту даного питання та розглядають рейтинги страхових компаній на страховому ринку в цілому. На нашу думку, потребує вирішення питання формування конкретних напрямків покращання рейтингів оцінок у страхуванні та застосування їх на регіональному рівні страхового ринку.

Мета дослідження – сформулювати напрями покращання рейтингів оцінок у страхуванні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Побудова рейтингу, як ефективної самоналагоджувальної системи, що здатна адаптуватися до різних учасників страхового ринку, є першочерговою задачею і регулятора, і рейтингів агентств, і страхових компаній (особливо при оцінці регіональних структур). Кожен суб'єкт проведення рейтингу передбачає і здійснює його покращання відповідно до поточних (теперішніх) можливостей та постійно зростаючих вимог користувачів.

Удосконалення рейтингів може здійснюватися у щодо будь-якого з його елементів – інформаційної бази, функцій, принципів, методики, вимірника та шкали – та особливостей досліджуваного об'єкта. Шляхи покращання рейтингів у страхуванні постійно досліджують науковці та практики, однак активізація досліджень у цьому напрямку почалася після світової фінансової кризи. Перші банкрутства компаній, в тому числі й страхових, з рейтинговими оцінками на найвищому і високому рівнях, показали, що введені агентствами обмеження ризиків не збігалися в багатьох випадках.

Рейтингові агентства виступають контролером і учасником структуризації одночасно, що приховувалося. Контролюючих дій регуляторів та критики всередині агентств було замало, щоб стати стримуючим чинником у викривленні інформації. У липні 2008 року голова Moody's визнав, що агентство зробило помилки в моделях, які призвели до неправильного присвоєння рейтингу одного виду облігацій, забезпечених заставою. Далі у звіті Федеральної Резервної Системи США згадується, що всі три агентства (Fitch, Moody's, S&P) публічно заявили, що недооцінили використану в моделях CDO кореляцію [5, с. 31].

В зв'язку з цим у США та ЄС почалася демонополізація ринку – на американському ринку з'явилися два японських рейтингових агентства. Регулятор намагається запровадити не лише цінову конкуренцію, а й конкуренцію методик, підходів до оцінок, систем просування рейтингів, що мало призвести до удосконалення рейтингів.

Першим кроком при виборі шляхів удосконалення рейтингу є визначення недоліків теперішніх моделей. Досліджуючи сучасний стан рейтингування в Україні, науковець Н. Внукова сформулювала причини недостовірності рейтингів, а саме: дефіцит правдивої вхідної інформації; застосування не виважених методик; системи показників (бажано, щоб вона була стандартизована) [3, с. 22]. Тому і постає завдання оцінки та оптимізації існуючих рейтингових систем.

Так, рейтингова оцінка страхувальників повинна передбачати аналіз не тільки тих величин, що легко визначаються за допомогою кількісних даних, але й таких, які описуються лише за допомогою суджень експертів [15].

Якщо страхувальник бере кредит в банку і одночасно страхується, то удосконалення має відбуватися з використанням таких елементів:

1) характер позичальника – репутація юридичної особи та її менеджерів, ступінь відповідальності клієнта за погашення боргу, готовність і бажання погасити борг, оцінка кредитної історії;

2) фінансовий стан позичальника – вироблення кількісних нормативів з врахуванням галузевих особливостей та специфіки діяльності підприємства, для порівняння з реальними показниками ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності, рентабельності тощо [16];

3) грошові потоки – визначення чистого салдо різних надходжень і витрат за певний період, не менший за строк, на який видається кредит;

4) діловий ризик – ризик, пов'язаний із здатністю підприємства підтримувати рівень доходу на акцію на стабільному рівні, що виникає у випадках, коли комерційна і господарська діяльність підприємства виявилася менш успішною, ніж очікувалося [16].

Певне коло вітчизняних вчених виокремлюють такі вимоги до покращення рейтингів: «системність, досягнення балансу між взаємодією компанії в системі, а також їх взаємозв'язок із зовнішнім середовищем, включення в систему зворотного зв'язку, адекватне відображення якісних особливостей розвитку всієї системи» [7, с. 22].

Інші дослідники до основних вимог щодо побудови рейтингів для страхових компаній висувають такі характеристики:

- 1) відкритість;
- 2) відтворюваність результатів;
- 3) корельованість результатів з «авторитетними» рейтингами;

4) властивості динаміки рейтингу, його стійкість в часі [9, с. 50].

Відкритість передбачає можливість доступу широкого кола фахівців до вихідних даних, на яких будується рейтинг, алгоритму розрахунку показників та коефіцієнтів впорядковуючої функції. Повна відкритість на всіх рівнях притаманна лише системі затвердженій НКЦПФР. У комерційних рейтингових агенціях алгоритм розрахунку рейтингових балів є таємницею, яка дозволяє їм працювати на ринку і отримувати прибуток [17, с. 50].

Однак, в рекламних цілях агенції мусять відкривати частину інформації. Їм необхідно переконати потенційного клієнта, що рейтинг будується на основі глибокого всебічного дослідження стану компанії і ринку в цілому, що «на виході» продукуються адекватні результати. З цією метою вони, як правило, розкривають перелік основних ознак дослідження та, іноді, загальні підходи до визначення показників. Вид впорядковуючої функції завжди залишається таємницею [10, с. 265]. Тобто, має місце значна інформаційна асиметрія між страховиком, рейтинговою агенцією та споживачами інформації про фінансовий стан страхової компанії.

Для окремого дослідника страхового ринку доступними для відтворення і аналізу є лише повністю відкриті рі-рейтинги, оскільки будь-яка інша інформація про діяльність страхових компаній є їх комерційною таємницею.

Відтворюваність результатів може бути чітко забезпечена лише у тому випадку, коли чисельні оцінки ознак не містять експертних оцінок, а базуються лише на статистичних даних [14].

Більшість рі-рейтингів задовольняють ці умови. Дії експертів при формуванні вектора вхідних даних, правила шкалування якісних ознак мають бути настільки чіткими і прозорими, щоб забезпечити добру кореляцію остаточних рейтингових таблиць [14].

Навіть повна зміна колективу експертів не повинна приводити до принципових змін рейтингу (принаймні, лідери не повинні мінятися місцями з аутсайдерами) [14].

З часом фінансовий стан страхових компаній змінюється, відповідно має змінюватись і їх позиція в рейтингу, проте за нормальних умов ситуація на ринку в короткостроковому періоді принципово змінитися не може. Тому хаотичне переміщення позицій більшості компаній в рейтингу впродовж року більш ніж на чверть позицій рейтингу можна розцінювати як показник недосконалості рейтингової системи [6, с. 51].

Якщо все ж таки спостерігається така ситуація, то це означає, що алгоритм розрахунку рейтингового балу нестійкий відносно малих коливань вхідних параметрів [14].

Дана проблема може бути пояснена помилкою при встановленні ваги показників при визначенні впорядковуючої функції [17].

Вказані шляхи покращення рейтингів дослідники здійснюють лише на прикладі певних суб'єктів страхового ринку: страховиків, перестраховиків та страхувальників. На основі проведеного дослідження можна надати такі пропозиції щодо удосконалення рейтингових оцінок у страхуванні:

- чітко визначення мети та її конкретизація;
- створити банк експертів для визначення набору показників під сформовану мету та з вра-

хуванням специфіки діяльності страховика на регіональному рівні;

диференціація рейтингової шкали;

прозорість та уніфікація методичних підходів до побудови рейтингів;

відмовитися від ренкінгу, який не дає реальної оцінки страховика;

проводити апробацію методик рейтингування на великих сукупностях досліджуваних об'єктів у динаміці;

організувати проведення широкої дискусії для встановлення узгодженості думок експертів, керівників страхових компаній, представників Нацкомфінпослуг України, інших заінтересованих осіб.

Чітке визначення мети необхідне рейтинговому агентству і об'єкту рейтингування. Для агентства мета повинна бути сталою в процесі функціонування, наприклад об'єктивна оцінка діяльності досліджуваного об'єкта, і узгоджуватися з його місією.

Об'єкт дослідження за мету отримання рейтингу може мати різні тактичні та стратегічні цілі: вихід на нові ринки, підвищення авторитету на міжнародній арені, залучення нових інвестицій, контроль за діями керівників з точки зору власників, ефективність структури управління та дій менеджерів всіх ланок тощо. Мета може змінюватися в контексті основної, фінансової та інвестиційної діяльності, а також груп показників, що їх характеризують.

Конкретизація мети полягає в однозначному розумінні учасниками рейтингової оцінки, що дає змогу уникнути зайвих непотрібних досліджень, підвищує ефективність діяльності експертів та вказує на шляхи оптимізації рейтингових моделей.

Експертна думка завжди має вплив на формування кінцевої рейтингової оцінки, тому запропоновано організувати групу фахівців, які визначатимуть показники для рейтингу та ступінь їх суттєвості. Вони виконують певні функції при безпосередній оцінці, а об'єктивність забезпечиться відсутністю співпраці між один одним. Загальна рейтингова оцінка буде формується більшістю подібних висновків.

Диференціація рейтингової шкали дає змогу будь якому користувачу об'єктивно оцінити ступінь фінансової стійкості страхової компанії, надійність її продуктів, якість послуг асистуючих компаній та брокерів. Основними напрямками є:

1. використання числового рейтингу з нормативними коефіцієнтами (є неможливим через комерційну таємницю рейтингових агентств щодо алгоритму розрахунку рейтингу, а у випадку оцінки агентства і регулятора – недосконалість в розрахунках нормативів, їх обмеженість);

2. використання числового рейтингу з динамічними показниками (споживачу надається інформація про рівні приросту груп показників, що можуть бути не однаковими у різних об'єктів дослідження, спричиненими різними факторами) – низький ступінь достовірності;

3. використання числового рейтингу з буквено-символьними позначеннями (диференціація за розміром активів, інших показників в межах сформованих агентствами видах) – є найкращим варіантом;

4. використання більш диференційованого рейтингу з буквено-символьними позначеннями – найпростіший спосіб удосконалення шкали, що не потребує додаткових досліджень.

Прозорість методичних підходів до побудови рейтингів важливо розглядати з позиції агентства, регулятора та рейтингових оцінок залежно від глибини його побудови. Однак, для агентства це є комерційною таємницею, тому неможливе повне розкриття методик. Проведення оцінки Нацкомфінпослуг може використовувати як закриті інформацію – у стрес-тестуванні, так і відкриті – у рі-рейтингах.

Здійснюючи різноманітні рейтинги у формі ренкінгів або багатомірних списків, агенціями використовується лише офіційно опублікована звітність та власні прийоми. При цьому нині відсутня будь-яка офіційна методика. Тому і неможливе забезпечення її прозорості. Якщо страховик здійснює рейтингову оцінку регіональних структур, то використовує внутрішні дані, які не оприлюднює.

Останнім часом вітчизняні Інтернет-видання все частіше публікують рейтинги страхових компаній, використовуючи різні показники для порівняння: чисті та валові страхові премії, страхові виплати, рівень виплат, розмір резервів, активів, капіталу, гарантійного фонду, перестраховування та дані по основним страховим послугам. В результаті такого, так званого «рейтингу», бачимо простий проранжований список спадного характеру, який є нічим іншим як ренкінг. Маніпуляція даними поняттям викривлює реальний стан страхових компаній і провокує неправильну оцінку страховальниками, брокерами, перестраховиками їх фінансової стійкості. На нашу думку для стабільного розвитку страхового ринку одним з першочергових завдань регулятора є зобов'язання ЗМІ наголошувати на публікації саме ренкінгу або розрахунок рі-рейтингу за власною методикою.

Пошук та застосування нових методик здійснення рейтингу неможливо без попередньої оцінки їх ефективності. Тому пропонуємо проводити апробацію методик на сукупності досліджуваних об'єктів у динаміці, наприклад з використанням методик комплексного динамічного оцінювання.

В об'єктивності оцінки та правильності методики заінтересовані експерти, керівники страхових компаній, представники Нацкомфінпослуг та інші учасники страхового ринку. Проведення широкої дискусії для встановлення узгодженості їх думок допоможе уникнути суперечності щодо використання тих чи інших методів та допоможе побудувати методику, яка задовольнить вимоги більшості сторін. Важливим є принципова позиція регулятора щодо публікації фінансової звітності страхових компаній, особливо з іноземним капіталом.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, шляхи покращення рейтингів у страхуванні мало досліджені вітчизняними вченими і науковцями. Рейтингові агентства використовують закриті методики, тому не можна оцінити рівень їх вдосконалення, тим паче у зв'язку зі зростаючими вимогами національних регуляторів після фінансової кризи. Для покращення та підвищення об'єктивності рейтингових оцінок вважаємо встановити за необхідне: чітке визначення мети, створити банк експертів для визначення набору показників рейтингової оцінки; диференціювати рейтингову шкалу; забезпечити прозорість методичних підходів; проводити апробацію методик рейтингування на великих сукупностях досліджуваних об'єктів у динаміці; постійно відкрито проводити широку дискусію з питань рейтингування для встановлення узгодженості думок експертів, керівників страхових компаній, представників Нацкомфінпослуг України, інших заінтересованих осіб.

Список літератури:

1. Александрова М. М. Порядок здійснення рейтингової оцінки страховика / М. М. Александрова, А. Ю. Полчанов // Вісник ЖДТУ / Економічні науки. – 2008. – № 1. – С. 227-233.
2. Асабина С. Н. Зарубежная практика рейтинговой оценки страховых организации / С. Н. Асабина // – «Страховое дело», № 10, 2001. – С. 12-22.
3. Внукова Н. М. Методичні підходи до оцінки фінансової надійності страховиків / Н. М. Внукова, Н. І. Придула // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2009. – № 113. – С. 4-7.
4. Дідик Л. М. Рейтингова оцінка підприємств // Фінанси України. – 1999. – № 5. – С. 27-34.
5. Залетов О. Рейтингові агентства та їх вплив на страховий ринок / О. Залетов // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2008. – № 104. – С. 44-46.
6. Козьменко О. В., Меренкова О. В. Формування інтегрального підходу до оцінки конкурентоспроможності страхових і перестрахових компаній // Вісник української академії банківської справи № 1 (28) 2010.
7. Методичні рекомендації Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку щодо створення та розвитку незалежних інформаційних та рейтингових агентств, що спеціалізуються на наданні інформаційних послуг на фондовому ринку України, схвалено рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 31 серпня 2004 р. № 370 <http://www.rurik.com.ua/documents/legislation/New/DKCPFR/rishennyaN370.pdf>
8. Миронова Л. Г. Класифікація рейтингових моделей та їх застосування в прийнятті управлінських рішень <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=583>
9. Офіційний сайт Міжнародної організації регуляторів ринку цінних паперів IOSCO [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.iosco.org>.
10. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рейтингової шкали» від 26 квітня 2007 р. № 665 // Відомості Верховної Ради.
11. Рекомендації щодо аналізу діяльності страховиків: Затверджено розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 17.03.2005 р., № 3755 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>
12. Чуринова И. А. Экономико-статистическая методология составления рейтинга страховых компаний [Текст]: дис. ... канд. экон. наук: 08.00.12 / Чуринова Ирина Александровна. – М., 2005. – [Из фондов Российской Государственной Библиотеки]; [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://diss.rsl.ru/05/0343/050343010.pdf>
13. Козьменко О. В. Страховий ринок України: стратегія функціонування в контексті сталого розвитку [Текст]; [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3016/1/Kozmenko_diss_doc.pdf
14. Ткаченко Н. В. Фінансова стійкість страхових компаній (методологія оцінки та механізми забезпечення) [Текст]: дис. ... канд. экон. наук / Ткаченко Наталья Владимировна.-Суми,2005.- [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6622/1/dyser_Tkachenko.pdf
15. Литвинцева Г. С. Аналіз надійності банку в розрізі комплексної оцінки фінансового стану банку. Концепції відкритості та автаркції держави в глобальному економічному середовищі [Текст]; [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=33807>
16. Литвинцева Г. С. Удосконалення рейтингової оцінки кредитоспроможності позичальника [Текст]; [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.rusnauka.com/25_NNP_2011/Economics/1_91921.doc.htm
17. Ткаченко Н. В. Удосконалення методики рейтингової оцінки стану фінансової стійкості страховиків [Текст]; [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://dspace.tneu.edu.ua/jspui/bitstream/316497/227/1/2-2010_v_tneu.pdf

Курельчук М.В.

Національний університет імені Тараса Шевченка,
Інститут послєдипломного образования

НАПРАВЛЕНИЯ УЛУЧШЕНИЯ РЕЙТИНГОВЫХ ОЦЕНОК В СТРАХОВАНИИ**Аннотация**

Исследовано современное состояние формирования рейтингов в страховании. В статье подчеркивается несовершенство применения рейтинговых оценок в страховой отрасли. Анализ и систематизация проблем в формировании рейтингов позволили выделить основные недостатки, среди которых отсутствие взвешенных методик их формирования, непропорциональное использование терминов, ограничение рисков при расчете показателей, отсутствие открытой и правдивой входной информации, бессистемные действия отечественного регулятора относительно их улучшения. В работе исследован зарубежный опыт формирования рейтингов финансовых учреждений, введение ценовой конкуренции среди рейтинговых агентств, конкуренции методик установления рейтингов и тому подобное. В результате проведенного исследования были даны предложения по совершенствованию рейтинговых оценок в страховании, а именно четкое определение цели формирования рейтинга, создание банка экспертов для определения набора показателей под сформированную цель и с учетом специфики деятельности страховщика на региональном уровне, дифференциация рейтинговой шкалы, прозрачность и унификация методических подходов к построению рейтингов, отказаться от ранжирования, который не дает реальной оценки страховщика, проводить апробацию методик рейтингования на больших совокупностях исследуемых объектов в динамике, организовывать проведение широкой дискуссии для установления согласованности мнений экспертов, руководителей страховых компаний, представителей Нацкомфинуслуг, других заинтересованных лиц.

Ключевые слова: рейтинг, ри-рейтинг, рейтинговая оценка, рейтинг, страховая компания, информационное обеспечение рейтинга.

Kurelchuk M.V.

National University Taras Shevchenko,
Institute of Postgraduate Education

AREAS OF IMPROVING RATING EVALUATIONS IN INSURANCE

Summary

The current state of the ratings formation in insurance is studied. The article emphasizes the imperfection of using ratings in the insurance industry. The analysis and systematization of the problems in the ratings formation allowed identifying major shortcomings, including the lack of balanced methods of their formation, misuse of terms, limiting risks while calculating the indicators, lack of open and accurate input information, unsystematic actions of domestic regulator on their improvement. Foreign experience of the formation of ratings of financial institutions is studied, introduction of price competition among rating agencies, competition among the methods of ratings establishment etc. , are reviewed. Based on the findings of the study the suggestions for improvement of ratings in insurance were given, namely, a clear definition of the goal of forming the rating, creation of a bank of experts to define a set of indicators to fit the existing goal and taking into account the specifics of the insurer at the regional level, rating scale differentiation, transparency and standardization of methodological approaches to building of ratings, giving up on the ranking which gives no realistic evaluation of the insurer, conducting testing of the methods of rating for large totality of the objects in dynamics, organizing broad discussions to establish consistency of the opinions of experts, managers of insurance companies, representatives of the National Committee for the Financial Services of Ukraine, other stakeholders.

Keywords: rating, re-rating, rating evaluation, ranking, insurance company, information support of ranking.

УДК 339.94:330.322(477+438)

ІНВЕСТИЦІЙНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ З ПОЛЬЩЕЮ

Лазоренко Т.В., Дудик А.В.

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»

У статті досліджено сучасний стан українсько-польського співробітництва в інвестиційній сфері. Проаналізовано передумови, тенденції та перспективи розвитку інвестиційного співробітництва між даними країнами. У даній роботі акцентується увага на існуванні оптимальних зон розвитку між Україною та Польщею. Аналізуються особливості інвестиційного співробітництва між двома країнами на сучасному етапі їх економічного розвитку.

Ключові слова: інвестиції, співробітництво, економічний процес, країни-інвестори, спільні підприємства, іноземні капіталовкладення.

Постановка проблеми. У сучасних умовах господарювання, Польща залишається одним із головних стратегічних партнерів України на європейському континенті, насамперед щодо підтримки її зусиль, пов'язаних із наблизненням до ЄС та можливим майбутнім членством у цьому об'єднанні. Польща – один з найважливіших торговельних партнерів України. Відносини між даними країнами характеризуються широким спектром зв'язків і надають торговельно-інвестиційне, регіональне співробітництво, технічну допомогу.

В даний час динамічно розвиваються традиційні форми міжнародних зв'язків – торгівля та інвестиційне співробітництво.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематику інвестиційного співробітництва, а також особливості розвитку аналізуються в наукових роботах таких відомих вчених, як В. Андрійчук, В. В. Борщевський, В. Будкін, О. С. Вауліна, М. Г. Вожняк, Д. Г. Лук'яненко, Н. В. Павліха, В. І. Чужиков, Н. Мікула, С. Писаренко, М. Янків та ін. Публікації цих авторів висвітлюють проблематику українсько-польського інвестиційного

співробітництва. Однак матеріал недостатньо систематизований, а отже потребує логічного узагальнення. Крім того, слід більш детально дослідити деякі аспекти українсько-польського інвестиційного співробітництва, про які йдеться у статті.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Питання створення сприятливих умов розвитку бізнес-клімату в Україні залишається одним з найактуальніших. Для досягнення таких умов потрібно встановити передумови сучасного стану і тенденцій українсько-польського інвестиційного співробітництва; проаналізувати динаміку та галузеву структуру взаємних інвестицій двох держав; окреслити можливі напрями активізації двосторонніх іноземних капіталовкладень України й Польщі.

Мета статті. Головною метою даної статті є дослідження інвестиційної співпраці України та Польщі та перспективи розвитку цього співробітництва.

Виклад основного матеріалу. Інвестиції відіграють важливу роль в економічному процесі, визначаючи загальний ріст економіки. У результаті інвестування основних засобів в економіку